

V c
489

Vc
489

K. 1, 2.

Q. B. V.
RECTORE ACADEMIAE
MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPE REGIO
DOMINO
FRIDERICO AVGVSTO
ELECTORATVS SAXON. HEREDE
DE
OPERA POETARVM
IN PRIMIS
LATINORVM
AD
ILLVSTRANDAM HISTORIAM
SAXON. COLLATA
PRAESIDE
FRIDERICO STRVNZIO
P. P
IV ID. OCTOBREIS AN. MDCCXV
HORIS LOCOQVE CONSVETO
DISSERET
IOANNES HENRICVS de BVRG
LIPSIENSIS

VITEMBERGAE
EX OFFICINA VIDVAE GERDESIANAE

11.11

11.11

RECTORE ACADEMIAE
MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO ELECTORI REGIO
DOMINO
FRIDERICO AUGUSTO
Electore Saxoniae

OPERA POETARVM
LATINORVM

FRIDERICO AUGUSTO
IOHANNES HENRICVS DE BARG
Pflasters

WITTEBERGAE
EX OFFICINA ALDVAE GERDESIAE

DE
OPERA POETARVM
INPRIMIS LATINORVM
AD ILLVSTRANDAM HISTORIAM SAXONICAM
COLLATA

I.

Miraris, Lector, quid mihi cum Poetis sit negotii. Sunt illi nugatores, mendici, adultores, et, ueteri uerbo, nihil sani. Ita uulgus, etiam, quod dolemus, eruditorum. Mihi alia sententia sedet. Neque despero, fore mihi quosdam focios, ceteris prudentiores. Tralatitium est, aut delectare uates, aut prodesse. Mihi etiam profunt, dum delectant. Delectant, cum profunt. Nihil est, quod ad mores referri nequeat. Vituperemus, licet, aut laudemus. At paruam, inquires, quis
A requi-

requirat utilitatem. Alicuius momenti uolumus. Dignam, quae ab optimis etiam ingeniis inquiratur. Falleris, hanc si ab arte nostra prorsus abesse censeas. Quod ab aliis alia ratione expeditum est, nos una in praesenti ex memoria rerum a Maioribus nostris gestarum, atque a Poetis magna fide conseruatarum, sumus demonstraturi. Ecquid enim doctrinae genus maiorem habet affinitatem cum Historicorum officio, quam hoc, quod, et rerum tractandarum similitudine, et dicendi etiam ratione, quam proxime ad illud accedit. Memoriae mandant Historicorum monumenta res a populis, eorundemque Principibus, gestas. Celebrant Poetae quicquid ab heroibus, eorundemque adiutoribus, praeclare factum est. Ita uero efficiunt, ut fortissima quaeque facta ad posteritatem transmittantur, quae facile obliuioni dabuntur, nisi uocem Poetarum testem nanciscantur. Enarrator Pindari p. 35. b. Neque dubium est, quin eo saepe in dicendo aspirent Historici, ut et illas notiones usurpent, quae Poetis propriae sunt, eamque ob causam diligenter a dicendi magistris euitantur. Taceo reliqua, quae Poetis ac Historicis in describenda locorum, hominumque, ratione communia sunt, ac pridem ab aliis obseruata.

II. At-

II.

Atque ut propius ad institutum accedamus, amplissimus nobis fatemur, patet campus dicendi. Namque hic per omnes Europae prouincias liceret excurrere, ac facili opera docere, quanto studio uates singularum fata, gentiumque cum migrationes, tum bella, ac tumultus, memoriae mandarint. Ex pluribus meminisse iuuat *Nicodemi Frischlini*, qui elegiaco carmine, eodemque non eleganti minus, quam breui, omnes quatuor Monarchiarum Imperantes descripsit. Neque praeterire placet *Ioannem Mylium*, Libenrodiensem, qui non minori dexteritate, in Ieronicon libro, quam plurimos Orientales pariter, ac Occidentales, Imperatores collaudauit. Pari industria uersatus est in Historia Venetorum Ducum *Elias Coruinus*, Ioachimicus, qui, ex Petro Marcello & Marco Antonio Sabellico, heroicis uersibus, eorum res gestas, laudesque, decantauit, Anno 1568, Quae et alia, ample nimis patentia, relinquimus libentes, atque ad patriae nostrae historiam, quoad Poetarum studio illustrata est, festinamus. Neque in Germaniae uniuersae Principibus, a Poetis laudibus euectis, multum occupabimur, quippe quod argumentum instituti nostri rationem superare uideatur. Dissimulare tamen non possumus merita duum

uirorum, *Conradi Celtis*, Suinfurtensis, et *Henrici Bebelii*, Iustingensis, quorum alter de moribus et situ Germaniae, alter de laudibus Germanorum, prout tunc erant tempora, non ineleganter egerunt. Inuenimus haec monumenta Tom. I. Scriptorum, a Simone Schardio collectorum, p. 104. et 227. Multo magis autem mirandum est, Sec. XII. atque adeo in ipsa fere barbarie, *Guntherum* quendam, Monachum Benedictinum, de Friderico Aenobarbo eruditum composuisse carmen, quod Ligurinum inscripsit, ac Spicelius et Rittershusius commentationibus suis illustrarunt. Est uero hoc indicio, quod, sicut literae humaniores, et eloquentia omnis, ortum suum poesi debent, ita etiam in poesi omnium ultimo defecerint. In mentem quoque uenit, *Nicodemum Frischlinum* de decem Imperatoribus Austriacis in panegyricis, altero Maximiliano II. altero Rudolpho II. dictis heroica concinnasse carmina, quae, non, ut alii existimant, Comoedia de Rebecca, effecerunt, ut Comes Palatinus Caesareus a Rudolpho crearetur. Hic etiam commemorandus est *Georgius Calaminus*, Silesius, qui Imperatorum Austriacorum, a Rudolpho I. Habsburgensi, ad Rudolphum II. res gestas carmine heroico praedicauit, et tragoediam concinnauit, quam Rudolph-Ottocarum uocauit, in qua belli inter Rudolphum I. et Ottocarum infelicem euentum, seu
 potius

potius felicissimum Germaniae, descripsit, Argentorati, 1594. In transitu denique ueluti notamus, *M. Ioannem Adamum*, Rigenualdensem Pomeranum, eclogam dedisse, in qua historiam Electorum Palatinorum complexus est, Heidelbergae, 1609. Idem praestitit *Nicolaus Reufnerus*, uti commemorat Augustinus Brunnius in Triade Electorali Politica, hoc est, historica enarratione trium illustrissimorum Electorum, qui ab Ottone III. in Palatinatu, Saxonia et Marchia Brandenburgica floruerunt, Francofurti 1600. Ita de origine et incrementis Illustrissimae Familiae Brandenburgensium Marchiadem scripsit *Ioannes Schofferus*, Poeta Francofurtensis, quae parum certe ab antiquorum Poetarum elegantia recedit. De Brunswicensium Principum rebus gestis *Chronicon rhythmicum anonymi cuiusdam Auctoris* extat antiquum, qui uixisse uidetur Sec. XIII. quippe qui scribere desiit, M CC LXXIX. Exemplar eius habuit primum Iustinus Goblerus, Goarinus, ICTus, & Ducibus Brunswicensibus a consiliis, ediditque 1566. in folio Francofurti, sed in dialectum superioris Germaniae, quam Turingicam, seu mediam, uocat Illustris Leibnizius, conuersum. Igitur Leibnizius idem opus in Bibliotheca Augusta Quelferbytana, Saxonica dialecto conscriptum, inueniens denuo edidit, Tom. III. scriptorum, Gobleriana interpretatione ad

latus iuncta, propterea quod codex Quelferbytanus saepius Goblerianum explicat, quam hic illum, Goblerianus uero Quelferbytanum saepius supplet, quam suppletur. Dicendum est etiam de Nicodemi Frischlini carmine heroico, quo domus VVurtenbergicae illustrissimae maiores descripsit, et secundas nuptias Ludouico VVurtenbergico, quas cum Vrsula, Duce Bauariae, et Comite Palatina Rheni, celebrauit, gratulatus est. De ceteris, utut quam plurimis, scientes tacemus, inprimis illis, qui Imperatorum cum Orientalium, tum Occidentalium, Regum etiam uariorum, et Principum nomina, et symbola, ut memoriae iuuentutis consulerent, in uersus coegerunt, quorum et quam plurimi sunt, et in omnium fere cogitationibus haerent.

III.

Etenim in his placet subsistere, quae nos proprius attingere, atque ad gloriam Illustrissimae gentis Saxonicae pertinere uidentur. Illa uero Saxonum est felicitas, uti et Marchiones, ac Duces, et Electores, immo Reges etiam, et Imperatores, ab antiquissimis temporibus habuerint, quos non solum ipsi uenerati sunt religiose, uerum etiam exterae nationes timuerunt partim, partim uehementer obseruarunt, quorum tamen omnium gloriam Poetae et

con-

conferuarunt, et illustrarunt studiosissime. Ac ab initio quidem non praetereundi sunt *veterum Germanorum libri heroum*, quorum meminit Spangenbergius in Chronico Saxonico, p. 22. et p. 538. etiam *carminum*, in quibus fatetur, quod multa inueniantur de Saxonum Principibus, quae in chronicis frustra quaerantur, quamuis, quae nostra aetate floret, Germanicorum Poetarum elegantia omnino destituantur. Generatim in Principibus Saxonice depingendis elaborauit *Tidericus Langen*, Canonicus Eimbecensis et Goslariensis, qui carmine latino leonino Saxoniam nobis dedit, in quo a *VVitekindo* incipit, desinit uero in *Heinrico VI.* Reperitur illud in *Meibomianorum scriptorum Tomo I.* p. 806. Ex recentioribus *Peccensteinus* in prosapia Saxonicae familiae, sistit nobis sub plerisque effigiebus Latinos partim, partim Germanicos uersus, qui commendabili quadam breuitate uitas Principum ac res gestas enarrat. Pari instituto *Petrus Lotichius Secundus* Illustrissimae familiae Saxonicae Heroes ac Principes ad *Ioannem Guilielmum Ducem Saxoniae* carmine heroico descripsit. Eadem ratione *Petrus Albinus* in nouo stemmatum libro uersatus est, qui praeterea ueteres ante *VVitekindum* Reges quosdam Saxonum adiecit, atque ad *Christianum II. Electorem* eam operam continuauit. *Nicolaus Reusnerus* quoque

que icones edidit, sub quibus singulis elegiacis uersibus res gestas singulorum a VVitekindo usque ad Ioannem Ernestum praedicauit. Huc accedit *Melchior Neofanius*, qui de omnibus Saxoniorum Principum a VVitekindo ad Christianum I. usque, elegiaco carmine commentatus est, in dedicatoria catalogi Episcoporum Halberstadiensium, in quo ipso etiam quam plurima notatu digna, de comitibus Vetingensibus, et Saxoniae Ducibus, reperiuntur, Seruestae 1586. Vt nihil dicam de *Petro Albino*, qui in nuptias Augusti Administratoris cum Agnete Hedwigae, Anhaltinae, 1585. elegiacum carmen concinnavit, in quo omnes maiores Saxonum ab Ardarico ad Ioannem Georgium I. multis laudibus extulit. Vt et de *Balthasare Menzio*, qui in stemmatis libro, germanicis rhythmis, non istis tamen elegantissimis, Comites, Duces, Electores ac Reges, Saxonicos, usque ad Fridericum Bellicolum, multis encomiis enumerauit. Hos omnes tamen nostra aetate superauit mirum quantum *D. Schurzfleischius*, cum Mauritium et Augustum, Electores, panegyricis laudibus ornaret, ubi uniuersae simul stirpis Saxonicae gloriam, a VVitekindo usque ad illorum, quos praedicauit, aetatem, incredibili elegantia ac breuitate, posteritati commendauit.

IV.

Sigillatim ut de VVitekindo Magno, splendidissimae Saxonicae Gentis Parente, dicamus quaedam, cum in Scriptoribus Carolingicis uarii reperiuntur, qui ligata oratione illius uirtutes praedicarunt, tum speciatim *Anonymus* quidam, Arnolpho Imperatori aequalis, in quinque annalium libris, de gestis Caroli Magni, latino heroico carmine concinnatis, saepius illum laudibus extollit, at partium studio abreptus, non raro etiam de eius laudibus detrahit. Edidit illud Reinerus Reineccius, Helmenstadii, 1597. in 4to. annotationibus suis illustratum, & recentissimis temporibus, accuratius emendatum, Scriptoribus suis Leibnizius inseruit. Neque dissimili ratione in Chronico Mindensi incerti Autoris, carmine latino dimetro trogaico, multa de VVitekindi laudibus habentur, p. 570. Tom. I. Meibomianorum Scriptorum, quod sufficit, nominasse rhythmicum. Eleganter ingenium, uirtutemque, VVitekindi *Heinricus Meibomius* duobus distichis expressit, quae digna iudico, ut hic quoque legantur:

Nescio ferre jugum, frustra me, France, fatigas,
Seruitium titulo relligionis inest.

Conde enses, irae moderare, & uince merendo,
Non alia Saxo subditur hostis ope.

B

De

De VVitekindo, iuniore, nihil usquam sigillatim, memini, me legere uersuum, itemque de aliis eius posteris, nisi quod ad Reges atque ad Imperatores attinet, de quibus *Georgius Sabinus* egit, lib. I. de Caesaribus Germanicis p. 205. 213. seq. & ex ueteribus apud Gothofredum Viterbiensem extant *monumenta ligata*, cum in totam Saxoniam Gentem, tum in Reges ac Imperatores Saxonicos, p. 525. Scriptorum Pistorianorum. Ita in *Engelhusii Chronico* leguntur disticha in Henricum Aucupem, p. 1073. in Ottonem I. p. 1076. seqq. in Ottonem II. p. 1078. in Ottonem III. p. 1079. in Lotharium, Imperatorem Saxonem. p. 1099. Ex iunioribus *Joannes Mylius, Libenrodiensis*, uitam Henrici Aucupis, & Ottonis Magni, carmine Heroico enarrat. Neque hic obliuiscendum est laudis *Hroswithae*, Illustris feminae Germanicae, quae pagnyricam Orationem ligatam exarauit, in qua Ottonem, Henrici Aucupis Patrem, Henricum Aucupem, in primis uero Ottonis Magni res gestas, celebrat. Habetur Tom. I. Meibomianorum scriptorum, p. 709, & denuo edita est a Cl. Schurzfleischio, 1707. Quantum uero obseruantia erga Imperatores & pietate se commendat, tantum displicet propter uersus leoninos, quibus usa est, ut iussu Ottonis II. ejus Majores laudaret. In Ottonem Ma-

Magnum & Lotharium, Imperatores Saxonicos, disticha reperiuntur apud *Meibomium*, quae lectoris cupiditati legenda relinquimus. De Ottone IV. Imperatore, carmen hexametrum legitur Tom. 2. *Leibnizianorum*, p. 525. in quo dialogus inter Pontificem Romanum, concilium & Romam sistitur. De ceteris Misniae Marchionibus, ac Thuringiae Landgrauis, conferri potest partim *Spangenbergii* Chronicon Saxonicum, p. 136. 145. 156. 180. 210. 214. 236. 259. 253. 269. 344. 370. 371. 425. 517. 519. & 527. partim *Georgius Fabricius*, uolum. 2. rerum Misnicarum, qui Marchiones Misniae carmine elegiaco descripsit, v. c. Thimonem p. 29. Conradum Pium p. 30. Ottonem Diuitem & Albertum I. p. 31. Dietericum. p. 32. Henricum Illustrem & Albertum Degenerem, p. 34. Fridericum I. Fortem, p. 35. Fridericum II. Grauem, p. 38. Fridericum III. Strenuum, p. 39. Guilielmum I. Coclitem, p. 40. Guilielmum II. Diuitem, p. 41. Albertum III. Animosum, p. 43. Georgium Barbatum p. 44. Henricum II. Pium, p. 45. Accedunt Petri Albini disticha in Marchiones Misniae, quae apud Fabricium ibid. p. 46. 48. habentur. De Friderici, Admorsii, uictoria erga Sueuos, & poena impudicitiae, in eos statuta, Germanici rhytmi a *Spangenbergio*, Chronici Mannsfeldensis fol. 319. afferuntur. Titzmanni res gestae & uirtutes in

epitaphio, carmine elegiaco conscripto, Lipsiae leguntur, & in inscriptionibus Lipsiensibus *Stepneri*, L. I. p. 13. repetuntur.

V.

Ad laetiora nunc tandem peruenimus tempora, quibus & Illustrissima Saxonum gens ad Electorale aspirauit fastigium, & literae in Germania nostra sedem acceperunt. Primum hic nobis occurrit monumentum de Fratribus Serenissimis, Friderico & Guilielmo, qui, dissentientium aulicorum instigationibus in ciuilia impliciti bella, tandem ad pristinum amorem redierunt, cum Fridericus potestatem, a quodam suorum belli Ducum expetitam, ut Guilielmum, castra fratris speculantem, interficeret, ipsi generosissime denegasset. Quo facto commotus Guilielmus omne ab illo tempore odium in fratrem deposuit, indeque nactus occasionem *Georgius Bersmannus*, Professor Lipsiensis, elegiacum carmen conscripsit, in quo pium non minus, quam fortissimum, Friderici uerbum interpretatus est, quo quemuis ferire hostium, sed fratri parcere ministrum iussit. Reperitur hoc in collectis eius carminibus, p. 219. Plagium Ernesti atque Alberti, filiorum Friderici, Placidi, ex arce Altenburgica ab Cuzenio de Kauffungen cum sociis sceleris factum suau

suauī quadam latina comoedia, parum a Terentii lepore abeunte, depinxit *Daniel Cramerus*, Vitembergae tertium edita. 1594. ut taceam de uetusto carmine metallico, quod *Joannes Vulpius*, ex *Erasmi Stellae Chronico Plifensi* manuscripto, de eodem facinore conseruauit, repetitumque etiam legimus in Introductione ad historiam Saxoniam nuper edita. p. 134. *Alberti, Magnanimi*, uirtutes, & bellicas quidem, *Conradus VVimpina*, Professor Lipsiensis, carmine elegiaco expositas dedit, togatas uero *Herrmannus Buschius*, incertum tandem mortis genus, quo exspirauit, *Joachimus Camerarius*, quae in annalibus urbis Misēnae Fabricii, p. 74. & 75. extant. Conseruauit nobis de eiusdem obitu & uirtutibus carmen quoddam elegiacum *Illustris Leibnizius*, Tom. III. Scriptorum, p. 678. quod legere neminem poenitebit. *Friderici, Sapientis*, uirtutes illustrissimas separatim *Eobanus Hessus*, eleganti carmine elegiaco, laudibus euexit, quod p. 146. carminum reperitur. Idem *Philippus Melanchton*, *Georgius Fabricus*, & *Joannes Stigelius*, fecerunt, uti apparet ex *Augustini Brunnii Triade Electorali politica*, p. 338. Cum aliis uero Electoribus Saxonibus *Balthasar Menzius* illum concelebrauit, in historica narratione, de septem Electoribus, & uno Pro-Electore, qui Academiam Vitembergensem condiderunt, &

amplificarunt, ubi singulis Electoribus singula e-logia carmine elegiaco scripsit, Vitembergae, 1611. Pari ratione *Fridericus Taubmannus* in Oratione iubilaei seculari, illum cum Joanne, Constante, Johanne Friderico, Mauritio, Augusto, Christiano I. Friderico Guilielmo & Christiano II., at heroico carmine, pradicauit. Quod ultimo iubilaeo Sacro imitatus est, Decus Academia nostrae, *Joannes Guilielmus Bergerus*, ac prioribus Joannem Georgium I. II. III. & IV. idemque Potentissimum Regem nostrum, & Rectorem Academiae Magnificentissimum, adiecit. In quibus iucunda quaedam ingeniorum diuersitas facile obseruatur, cum alter alterum mox concinnitate, mox breuitate, modo sublimitate uerborum, modo sententiarum acumine, modo inuentionis ingeniosa felicitate, superare conetur. Joannem Constantem separatim laudauit *Joannes Stigelius* illius aetatis Ouidius, quod in ejus carminibus collectis, p. 354. obseruari potest, cuius etiam heroicam uocem, in Comitii Augustanis c. 10 xxx missam, multis, nec tamen paribus, laudibus cumulauit *Fridericus Rappoldus*, in Biduo Joanneo. Constantis filium, Joannem Fridericum, Electorem, Martyrem, poesi sua saepe ac uehementer ueneratus est *Stigelius* laudatus. Namque partim de captiuitate ejus & reditu duo Idyllia concinnauit, partim
 captum

captum & abductum deplorauit elegiaco carmine, partim ejus mortem duobus epitaphiis luxit. Ut de ceteris nihil dicam, quae in epigrammatibus in eum lusit. Prae ceteris autem praeclare in decantandis hujus Electoris laudibus uersatus est *Joannes Foersterus*, Aurobachius, qui quinque libros edidit de rebus gestis Joannis Friderici Electoris, Lipsiae 1602. Credi non potest, quanto studio ueteres hic imitatus sit, Homerum ac Virgilium in primis, quorum artificia & nosse se ostendit, nec infeliciter exprimere posse, exemplis docet. Hunc utinam uel semel illi accurate legerent, qui Homerum ac Virgilium intelligere nequeunt, & tamen, nescio, quas ineptias, quas isti praedantismum uocant, exprobrare nihil uerentur. Nullus enim dubitarem, quin de riuuli elegancia edocti, rectius de fontibus ipsis iudicare discerent. *Petrus Lotichius Secundus* quoque de prodigiis ante pugnam inter Carolum, Imperatorem, & Joannem Fridericum, Electorem, commissam, elegiam composuit non ineptam, quae in l. i. Elegiarum nona est. Contra ea *Jacobus Micyllus optimus & doctissimus uir, uti Camerario uocatur*, epithalamium scripsit in nuptias hujus Electoris quod l. 2. siluarum reperitur, & de quo testatur editor illarum *Julius Micyllus*, quod inter ejus epigrammata, Hagenoae impressa, inuenerit.

VI.

Nunc ad Albertinam tantisper gentem me uerto, ad quam ab Ernestina Imperatores eligendi potestas est translata. Nam de familia hac illustrissima carmen heroicum recitauit *Nicodemus Frischlinus*, Vitembergae 1588. in quo Georgium & Henricum, huiusque filios, Mauritium & Augustum, maximis laudibus cumulauit, addiditque ibidem res Joannis Friderici, Electoris. Dicerem etiam hoc loco de *Wolffango Ferbero*, qui piis quidem fatis, sed indoctis tamen ac barbaris, germanicis rhytmis hujus familiae Principes descripsit, nisi probe memor essem, alius ordinis hominem, alium etiam locum, quam inter poetas nostros mereri. Georgium figillatim, quem Diuitem, uel Barbatum, uocant, eiusque filios, Joannem & Fridericum, ac Coniugem, Barbaram, celebrauerunt partim *Andreas Francus*, *Camitianus*, partim ipse *Georgius Fabricius*, uti ex huius Annal. Urb. Mis. p. 27. 28. 29. 91. potest cognosci. Idem etiam laudum Henrici, Pii, memoriam conseruauit, uti patet ex Augustini Brunnii Triade, p. 369. seq. Ecquid dicam de huius filiis, Mauritio atque Augusto? In horum enim rebus gestis canendis omnes ueluti Musae contendisse uidentur, tot laudum suarum uindices inuenerunt, neque usquam tamen fatis

fatis laudari possunt. Nos, more nostro, potiores eorum, qui nobis innotuerunt, pro instituti ratione nominamus. Atque ad Mauritium quidem quod attinet, *Georgius Bersmannus* duas panegyricas orationes, heroico carmine, in eius laudem, habuit, quarum altera satis longa est, altera uero paulo breuior, Lipsiae 1561. Idem praesitit Vitembergae *Joannes Maior* in quadam oratione panegyrica, in qua omnes res, ab eo gestas, cumulate satis praedicat. Nostra aetate D. *Schurzfleischius* easdem repetit carmine elegiaco copiose, eleganterque, non minus atque ingenuose, scripto, quod hodie conspicitur in appendice carminum ejus collectorum, p. 369. Praetermitto *Melanchtones*, *Camerarios*, *Fabricios*, *Reufneros*, *Verbesios*, *Meibomios*, aliosque quam plurimos, qui alia, aliaque, ratione idem conati sunt, & tantum commemoro *Thomam VVinzerum*, *Dresenensem*, qui historiam pugnae gloriosissimae illius quidem, ob uictoriam reportatam, at infelicis, ob mortem uictoris, inter Mauritium & Albertum Brandenburgicum habitae, enarravit, quam conseruauit *Schardius*, Tom. 1. Operum p. 561. Eadem opera defunctus est *Joannes Albinus*, nec minori ingenii felicitate, in carminibus, p. 46. Accedimus ad Augustum Electorem, cuius annum, quo natus est, per aenigma docuit *Joannes a Pinu*, *Auerbachius*.

C

In

In quo notandum est, quod ejus fere omnia, quae dedit carmina, sine ueteris Mythologiae notitia, intelligi nequeant. Id quod tantum abest, ut reprehendi iure debeat a quoquam, ut potius laudi duendum sit, propterea, quod antiquae poetarum fabulae anima ueluti sunt poeseos omnis. Eustathius II. β. p. 252. Scire hoc debuisset, quisquis fuerit auctor nouissimae, quam uocat, politissimaeque, rationis acquirendi artem poeticam. Tum enim temperasset sibi haud dubie, quo minus carmina, etiam sacra, quae illas usurpant, temere accusasset. At politissimis istis, si Musis placet, ingeniis, nihil politum est, nisi quod omni eruditae antiquitatis cognitione destituitur. Malumus nos cum ueteribus, uel barbari, uel inepti, uocari, quam cum illis elegantulis elegantes. Certe noster Iosephus a Pinu hoc minus eam ob causam reprehendendus est, quo magis eius instituto illa scribendi ratio competebat. Sed reuertimur ad institutum. Res ab Augusto gestas ex instituto laudibus extulerunt *Petrus Albinus*, Vitembergae, 1586. *Joannes Major* in elegia, qua eum cum Augusto Romanorum Imperatore comparat, & *D. Schurzfleischius* in panegyrico, quem supra jam memorauimus. Nihil dico de *Beustis*, *Seluecceris*, *Reusneris*, *Sartoriis*, *Bersmannis*, *Faustis*, aliis quam plurimis, qui optimo Prin-

Principi, & religionem pariter, ac literas maximo amore complexum, suam pietatem, & subiectissimum, gratissimumque, animum ita demonstrare uoluerunt. De Seuerino, Henrici Pii filio, immaturis adolescentiae annis defuncto, extat epitaphium *Anonymi*, & *Vrsini Velini* interpretatio eorum, quae ante mortem pie locutus est, apud Georgium Fabricium, Origin. Sax. Tom. II. p. 95. Uti Alexandro, Augusti Electoris, filio, puero adhuc mortuo, elegiacum carmen, nisi me fallunt omnia, a *Joachimo Camera-rio* conscriptum, extat, in orationum eiusdem undecima, p. 343. Lipsiae, 169. In mortem Adolphi, eiusdem Electoris filii, *Joannis Maioris* industriam occupatam fuisse, legimus, Georgium uero Berfmannum Friderico, eiusdem Electoris infanti, operam suam addixisse, uideri potest ex eius carminibus, p. 261. Progredimur ad Christianum I. cuius annum, quo hunc orbem aspexit, mythologica ratione expressit *Josephus a Pinu*, Vitembergae, 1565. Eundem, aduentantem Lipsiam, praedicauit *Petrus Albinus*, carminum collectorum, p. 106. *Melchior Neofanius* etiam, dum illi catalogum Episcoporum Halberstadenfium, supra iam commemoratum, dedicaret, nec sine causa, uehementer eum laudauit. In primis uero *Nicolaus Reusnerus* carmina lugubria in eius mortem praematuram edidit, Dresdae 1591.

excusa. Decepti autem maximopere sunt Caluini Doctores quamplurimi, *Joannes Posthius, Joannes Ladislaus, Nicolaus Bircholzius, Jacobus Micyllus*, alii, uel potius alios decipere homines uoluerunt, qui, editis in eius mortem carminibus, orbi terrarum persuadere uoluerunt, ac si idem gloriosissimus Elector Caluini doctrinas promouere studisset, Heidelbergae, 1592. cum tamen omnibus rerum peritis manifestum sit, gloriosissimum hunc Principem, uere Lutheranae religionis titulo, a Crello, aliisque illius partis & furfuris hominibus, impie fuisse circumuentum. Cuius sceleris isti, & graues quidem satis, poenas merito dederunt.

VII.

Temporis ratio nos perducit nunc ad Fridericum Guilielmum, Pro-Electorem Serenissimum, atque inuenit quidem & ille laudum suarum praedicatores ac testes inter poetas non paucos, nos tamen eos enarrare tantisper differimus, dum iterum ad illustrissimam Ernestinam Familiam, e qua ortus est, accedamus. Itaque accingimus nos ad illos nominandos, qui Christiani II. gloriosissimi Principis memoriam uersibus posteritati commendatam reliquerunt. Tempus, quo ille hanc lucem prius aspexit celebrauit *Abrahamus Cummerus, Ottrancius,*

cius, atque etiam eidem gratulatus est, cum ipsemet gubernare suas prouincias aggredere-
 tur. In quibus duabus operis simul omnes eius maiores laudibus extollit, atque a VVitekindo gestas res ex instituto describit, quod utrumque supra debuisset a nobis commemorari. Maiori ingenio ac doctrina *Friedericus Taubmannus* gloriam huius Electoris ac decora laudauit, uti ex eius carminib. p. 224. patet, neque multis eum interuallis reliquit *Nicolaus Reufnerus*, partim Epigrammate in illum scripto, quo eum laudes auitas iam superare fatetur, speratque omnino, fore, ut, si quidem ita pergat in studio uirtutis, cum nemine sit comparandus: partim carmine Alcaico, quod p. 146. carminum extat, & ueterum huius generis uersuum elegantiam imitatur. Tandem nec praetermittendum hic esse puto *Vrbannum Hantschmannum*, qui, centone Virgiliano conscripto, quem Cupressum Saxoniam uocauit, de morbo, morte, luctu, atque exequiis, Christiani nostri egit, at parum, aut nihil, in eo commemorat de iis, quae ante fuerunt ab eodem gesta, quam in fatalem istum morbum prolaberetur. Quemadmodum Christianum II. Ioannes Georgius, Frater, in eminentissimo munere & dignitate successit, ita & hic eum excipere debet. Namque huic epithalamium composuit *Fabricius*, Rerum Memorab. lib. II.

p. 364. 365. Eundem *Philippus Müllerus*, Professor Lipsiensis, ueluti flammulam uitilegam, carmine heroico, descripsit, cum rediisset ab expeditione Bohemica. Illius pacis studium praedicauit, *Janus Stephanus Verbesius*, quod inter media bella comprobauit. *Fridericus Taubmannus* eum pariter, ac Coniugem mortuam, *Elisabetham Sibyllam*, VVurtembergicam, epico carmine, celebrauit, postea nouas ei nuptias, heroico carmine, gratulatus est, p. 310. Omnium maximis eum laudibus extulit *Augustus Buchnerus*, heroico carmine, quod legi meretur p. 295. Quem secutus est *Fridericus Rappoldus*, p. 40. ut nihil dicam de *Elia Rudelio*, qui uariis, atque ingeniosis plerumque, Epigrammatibus uitam eius ac res gestas illustrauit, Lipsiae 1624. Idem Filios Serenissimos Joannis Georgii I, Joannem Georgium, Augustum, Christianum, & Mauritium, suis carminibus ad uirtutem adducere cupiit, uti ex duplici Epigrammate existimari potest, quod eorum nominibus eminentissimis consecrauit. Sigillatim Joannem Georgium II. celebrauit carmine heroico 1657. *Fridericus Rappoldus*, cum Princeps auitarum prouinciarum haereditatem adiret, in quo tamen parum de rebus ab illo gestis continetur. Idem, binis diuersis temporibus gratulatus eidem est deinceps aduentum, Lipsiam factum, quae carmina, p. 59. 72.

ope-

operum collectorum reperiuntur. Longe maiora credimus praestitisse *Augustum Buchnerum* in panegyrico, quem post fata Serenissimi Principis, uti uero simile est, pro munere, quod eo tempore adhuc sustinebat, habuit, qui tamen nondum editus esse uidetur, propterea, quod in carminibus, a Clarissimo Cnauthio editis, non reperitur. De laudibus Joannis Georgii III. in nostra Academia cecinit *Otto Praetorius*, tam cum 1666. nuptias illi, cum Anna Sophia, Augustissimi Daniarum Regis filia, diuinae prorsus sapientiae Matriona, ad haec, utinam in solatium Saxoniae ac religionis uerae quam diutissime, uiua, initas, nomine Academiae gratularetur. Eundem, cum matre, Magdalena Sibylla, per Vitembergam Dresenam redeuntem, religiosissimis precibus excepit idem. 1662. Iustum uero panegyricum eidem mortuo dixit carmine heroico graeco D. *Schurzfleischius*, quo diuinas illius uirtutes in toga & sago, splendidissimo orationis genere, laudibus extulit, qui habetur p. 246. sicuti etiam alias, modo uictorias a Turcis pariter, ac Gallis, gloriosissime relatas, illo uiuo decantauit, p. 233. & 293. modo mortem eius acerbissime luxit. p. 334. Pedem promouemus ad Joannem Georgium IV. in cuius nuptias epithalamium scripsit *Fanus Biscopides*, Amstelodami 1692. atque ex laudibus Diui Parentis fausta quaeque eidem
omi-

ominatus est. In hac Academia laudes eius mortui praedicauit *Joannes Henricus Cnoblochius*, carmine heroico, de rebus ab eo gestis concinnato. 1694. Quod quamuis uidere nobis non contigerit, didicimus tamen illud ex monumento, publice hic edito, atque illi operae modo solempni praemisso. Potentissimum tandem Sarmatarum Regem, Fridericum Augustum, Dominum nostrum longe clementissimum, quem, dum hoc scribimus, Saxonia diuino beneficio reducem, religiosissima ueneratione profequitur pariter, atque eius pro incolumitate quam diutissima sanctissimas ad Deum preces mittit, carmine elegiaco praedicare, atque humiliter uenerari *D. Schurzsteischius* periculum fecit, sed breui admodum, propterea, quod ipsemet, diuinas eius uirtutes ulla ratione uerbis exprimi posse, desperaret. Panegyricum eisdem Vitembergae dixit *Dietericus Dreslerus*, cum Poloniae regnum occupaturus, Saxonia excederet, atque edidit An. 1697. Nobis equidem certum est, nulla, quanta tandemcunque sint uolumina, nullas uel poetarum uel oratorum artes, ulla eas ex parte adumbraturas, quae ut Saxoniae, Poloniae, Germaniae, Europae, orbi fere terrarum omni, per quam amplissima temporum interualla, saluae permaneant, atque omnium hostium infidias, temporumque difficultates felicissime supe-

superent, deuotissimis Deum immortalem precibus rogamus. Quantopere etiam Serenissimus Electoratus Saxonici Haeres, Fridericus Augustus II. Rector Academiae Magnificentissimus, Dominus noster Clementissimus, Paternarum uirtutum uestigiis insistet, idem Schurzfleischius paucis distichis indicauit, p. 233. qui, quo maiorem sui orbi uniuerso concitauit expectationem, quo etiam plurimis uirtutum documentis eam comprobauit, hoc crebrioribus omnium piorum precibus, suspiriis ac lacrymis, ex peregrinis, longeque disitis regionibus, ut saluus redeat ac sospes, flagitur. Ita enim futurum esse, speramus, imo confidimus, ut nouum pandat poetis atque oratoribus theatrum, in quo omnia ornate, copioseque, dicendi subsidia, & necquicquam tamen, periclitentur.

VIII.

Redimus ad illustrissimam gentem Ernestinam, quam tantisper, dum Albertinam absoluerimus, reliquimus. In hac Joannis Friderici II. & Joannis Guilielmi, Ducum annos, quo nati sunt, aenigmatico modo indicauit *Josephus a Pinu*, Auerbachius. Eosdem, in Academia nostra studiorum gratia uersantes, *Joannes Stigelius* modo epistola elegiaca allocutus est, modo epigrammatibus

D

plu-

pluribus in eos confectis, ueneratus est. De eiusdem Joannis Friderici miseris fati, in quae scelere Grumbachii prolapsus est, extat carmen germanicum D. *Holzbauseri*, Gothaici Poetae ac Medici celebris, cap. 31. in merckwürdigen und auserlesenen Geschichten der Landschafft Thüringen p. 505. Joannis Guilielmi uero elogium Anagrammate cecinit *Joannes Harprechtus* p. 62. Eidem mandato Augusti, Electoris, elegiaco carmine Epitaphium scripsit *Reufnerus*, quod extat p. 246. Idem praestitit *Joannes Strigelius*, qui & mortem Joannis Friderici III. tali carminis genere acerbe deplorauit. p. 443. quod etiam *Joannes Fraxineus* feliciter confecit. Friderici Guilielmi, gloriosissimi Saxoniae Ducis, ac Pro-Electoris, decora ac uirtutes ut praedicarent, poetae, coniunctis ueluti uiribus, in se susceperunt. Chorum quasi ducit *Nicolaus Reufnerus*, qui modo eius symbolum explicuit elegiaco carmine, modo oda Alcaica laudibus eum extulit, modo epigrammate docuit, quod Deo placeat, propterea, quod secundum diuinam uoluntatem Magistratum gerat, modo uehementer gloriae uertit, quod legibus suis ipsum se subiiciat, modo, ut multa alia taceam, cum Friderico, Sapiente, Electore, illum comparauit, quae omnia partim in Stemmatographia p. 134. 140. 152. & 158. partim in carminum collectorum p. 7. 26. 44.

77. 254. habentur. Ita oda Alcaica cum celebrauit *Elias Reufnerus*, & Heroico carmine, graeco sermone concinnato, *Laurentius Rhodomannus*, quod eruditorum lectione dignum censemus. *Taubmannus* Anacreontico in eum lusit, *Adamus Richter* Heroico carmine laudes eius profecutus est, ut nihil dicam de *Stigelio* atque *Harprecht*o, aliisque, qui alia, aliaque, de causa, in rebus secundis atque aduersis, poesi sua illum sunt uenerati. Porro Joannis Casimiri formam corporis laudat *Nicolaus Reufnerus*, p. 257. nuptias illi cum Augusti, Electoris, filia gratulatur *Joannes Maior*, 1586. Post mortem denique eius cognatos illustrissimos solatus est, *Reufnerus* propterea quod summo bono nunc potius sit. De Joannis Ernesti natali idem egit *Stemmatograph.* p. 174. qui etiam eius formam ac uirtutes laudibus euexit, epigrammate scripto, p. 257. Tandem de Joanne gloriatur *idem*, quod quam plurima in corpore suo habeat decora, p. 257. & quod suo etiam exemplo comprobet, Deum recte nosse pariter, ac timere, propriam esse Saxoniae Principum laudem. p. 29. Progrediendum esset ad reliquos ex eadem illustrissima gente Duces Serenissimos. Verum & tempus & locus & fere subsidia nos destituunt. Quam ob rem quae restant, alia forte occasione adiiciemus.

IX.

Patet ex his, Lector, quantum poetae ad illustrandam historiam Saxonicam conferant. Neque uero inficiamur, monumentorum, a nobis huc usque laudatorum, non unam, eandemque, esse rationem. Alia enim ad ipsa fundamenta historiarum referri possunt, alia fontibus merito adduntur, propterea, quod minutias quasdam, notatu dignas, frustra tamen alibi quaerendas, nos condocent, alia denique, satis aliunde nota quidem tradunt, sed tamen, ad amplificandam tantorum Principum gloriam, diligenter sunt conseruanda. Nemo autem quisquam ab opera hac nostra postulet, ut omnes omnino ad unam operum talium poetarum partes complectatur, aut nominet, propterea quod hoc neque in ullius facile uiribus propter copiam eorum futurum est, & sufficit, si quidem praecipuorum poetarum, nobisque notorum, ingeniorum monumenta, quoad eius ad hanc materiam pertinent, strictim recenseat. Vnum restat, quod ante, quam finiamus, declarandum est, Multis quippe non satis idonea haec poetarum monumenta uidebuntur, quae fidem alicui in historicis facere queant, propterea, quod eiusmodi auctores minima quaeque nimis laudibus amplificent, ultra ueritatem extollere, ac Principes, tantum non ueluti Deos, adorare soleant. Enim uero, quicquid huius est negotii, neminis animum turbare debet, cum, si dicendi rationes poetis proprias perspectas habet, non facile eo adducetur, ut quicquam uel res humanas superans, de heroibus sibi imaginetur, atque adeo ueritatem a fucis poetarum distinguere studebit. Quid, quod etiam alia suppetunt praesidia, quibus, si qui poetarum artium studio abrepti fuerint, ad ueritatis lucem peruenire licebit, quibusque etiam, in oratoribus ac historicis diiudicandis, utendum est.

PRAE-

PRAESES
RESPONDENTI DOCTISSIMO

S. P. D

SI unquam cum quadam animi uoluptate conscendi cathedram, quod fere, quoties a me factum est, fieri memini, certe in praesenti magno afficior laetitiae sensu, cum Te in eandem comitor ac deduco. Etenim siue ad cupiditatem Tuam respiciam, qua ad quoduis doctrinae genus grassaris, seu sigillatim considerem auiditatem animi, qua sapientiae studium, me praeunte, complexus es, seu denique ardorem intuear, quo in Historiam omnem, atque in primis patriam, ferris, & quem saepe mihi numero exposuisti: facili negotio animaduerto, haud ad uulgarem Te aspirare eruditionem, atque ab istorum rationibus longissime abesse, qui omnem studiorum cursum ex questu metiuntur, quique multum sibi sufficere arbitrantur, dummodo tantum dexteritatis acquisuerint, ut quaque ratione causas in foro agere, libellosque, pro clientibus ad iudicem dandos, uulgari modo, siue exarare, seu describere, queant. Documento huic rei est praesens opera, quam, patriae historiae amore commotus, publice proposuisti, quamque ego Tibi ex animo gratulor, multumque
emo-

QX 7c 489

emolumenti ut creet, etiam atque etiam exopto.
 Atque hanc in Te uirtutem egregiam naturae bo-
 nitas partim, partim Excellentissimi Domini Parentis
 Tui, quem obseruantiae caussa nomino, disciplina ac
 exemplum excitauit, cuius merita in rempublicam
 maxima sunt, atque adeo illustria, ut splendore
 suo oculos Tuos perpetuo ferire merito debeant.
 Qua Tua felicitate, multis aliis diuino beneficio
 accessionibus cumulata, uehementer ego laetor,
 Deumque immortalem ueneror, ut eam Tibi
 deinceps quoque mentem inspiret, quae Te ad
 eadem uestigia premenda inclinet. Ita uero quam
 certissime fiet, ut diuinae gloriae opereris, patriae
 multum inferuias, Genti Tuae inclutae ornamen-
 to sis, mihi que Tibi nullo non tempore gratulandi
 occasionem subministres. Dabam Vitembergae
 VI. Id. Octobris A. R. S. cio 1000 xv.

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

N. 1.

X 2502316

Vc
489

11,2

2. B. V

RECTORE ACADEMIAE
MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPE REGIO
DOMINO
FRIDERICO AVGVSTO
ELECTORATVS SAXON· HEREDE
DE
OPERA POETARVM
IN PRIMIS
LATINORVM
AD
ILLVSTRANDAM HISTORIAM
SAXON· COLLATA
PRAESIDE
FRIDERICO STRVNZIO
P. P
IV ID· OCTOBREIS AN· c15 1555 xv
HORIS LOCOQVE CONSVETO
DISSERET
IOANNES HENRICVS de BV RG
LIPSIENSIS

VITEMBERGAE

EX OFFICINA VIDVAE GERDESIAE

